

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 466/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 1 T 14/2016 z 15. novembra 2018 a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 To 45/2019-558 z 18. septembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. januára 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a „článku 1 dodatkového protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“, základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 39 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje rozsudok Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 14/2016 z 15. novembra 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesenie Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 To 45/2019-558 z 18. septembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“; s napadnutým rozsudkom spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“) zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný vinným zo spáchania prečinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období, za čo mu súd podľa § 277 ods. 1, § 38 ods. 2 a § 56 ods. 1 Trestného zákona uložil peňažný trest vo výmere 500 eur. Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona mu súd pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne

zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody v trvaní troch mesiacov. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období poškodenú stranu – Sociálnu poisťovňu, pobočku, Festivalové námestie 1, Košice, odkázal s nárokom na náhradu škody vo výške 1328,32 eur na civilný sporový proces.

3. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že podľa § 319 Trestného poriadku ho ako nedôvodné zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že rozhodnutiami všeobecných súdov boli porušené jeho základné práva a slobody a ľudské práva a základné slobody označené v petite jeho ústavnej sťažnosti. Prednostne sa venuje nedostatočnému dôrazu všeobecných súdov, najmä pokiaľ ide o dokazovanie jeho zavinenia vo vzťahu k prečinu neodvedenia dane a poisteného, namieta preceňovanie vybraných dôkazných prostriedkov a nezohľadnenia dôkazov, ktoré mali smerovať v jeho prospech. Vo vzťahu k uloženému peňažnému trestu ďalej uvádza, že tento mohol vykonať len preto, že sa usadil a žije v „Spojenom kráľovstve“, kde mu to jeho životný štandard „drobného podnikateľa“ umožňuje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu právoplatne odsúdený za prečin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona.

6. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom ústavný súd odvodzuje od jeho konštatovaní v bodoch 12 až 14 ústavnej sťažnosti, v ktorých brojí proti záverom všeobecných súdov viazucim sa k okolnostiam preukázania subjektívnej stránky predmetného prečinu. V tejto súvislosti komunikuje výhradu k nedostatočnému vyhodnoteniu výsledkov dokazovania vo vzťahu k znakom skutkovej podstaty prečinu neodvedenia dane a poistného, keď súdy neodôvodnene uprednostnili znalecký posudok „bez zohľadnenia reálnych možností sťažovateľa plniť si povinnosti podľa zákona tak, aby mohol uspokojovať aspoň základné sociálne potreby seba a svojej rodiny bez ohľadu na dôstojnosť života“. Súdy pri hodnotení dôkazov podľa sťažovateľa nezobrali do úvahy výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] a ani výpisy z centrálného registra exekúcií. Podľa jeho názoru postupovali len formálne, bez reálnej snahy o zistenie skutkového stavu, a najmä zavinenia sťažovateľa a bez zohľadnenia obhajoby. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov považuje za nepresvedčivé a porušujúce jeho právo na spravodlivý proces.

7. Z petitu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v súvislosti s už uvedenými výhradami namieta porušenie jeho základného práva „... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a článku 1 dodatkového protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1, čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a čl. 39 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach z 18. septembra 2019, č. k. 4 To 45/2019-558, a rozsudkom Okresného súdu Košice I z 15. novembra 2018, sp. zn. I T 14/2016...“.

III.1. K namietanému porušeniu práv a slobôd sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu

8. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu a ani jeho predchádzajúci postup, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa.

9. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ najpodstatnejšiu časť svojej argumentácie venoval porušeniu svojho práva na spravodlivý proces z dôvodu nepresvedčivého odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu v jeho veci.

11. Skôr ako ústavný súd pristúpil k preskúmaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, bolo nevyhnutné, aby posúdil, či sťažovateľ predtým, ako sa so svojou ústavnou sťažnosťou obrátil na ústavný súd, využil všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

12. Ústavný súd vo svojej aktuálnej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 546/2020) už vyslovil názor, v zmysle ktorého v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu spočívajúceho vo vyhodnotení otázky, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie. Ak teda podstatná časť argumentácie sťažovateľa smeruje k výhradám týkajúcim sa odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov a tieto výhrady prepája s porušením svojho práva na spravodlivý proces, sťažovateľ mal, predtým ako sa obrátil na ústavný súd, povinnosť využiť dovolanie, ktoré v okolnostiach jeho veci predstavuje účinný právny prostriedok smerujúci k ochrane jeho základných práv a slobôd. Vzhľadom na uvedené ústavný súd mohol v tejto časti odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre neprípustnosť [§ 132 ods. 2 v spojení s § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde], čo však s ohľadom na skutočnosť, že tento názor ústavného súdu nie je zatiaľ stabilne etablovaný v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, s rešpektom k materiálnej ochrane práv sťažovateľa neurobil a ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej namieta neústavnosť napadnutého uznesenia krajského

súdu, podrobil prieskumu aj s ohľadom na posúdenie ďalších skutočností, s ktorými je potrebné sa vysporiadať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti.

13. Vady nedostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia môžu za určitých okolností predstavovať ústavou reprobovaný zásah do základných práv a slobôd. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru totiž môže dôjsť, ak súd nedostatočne odôvodnil napadnuté rozhodnutie a vinu sťažovateľa založil iba na simplexnom zovšeobecňujúcom konštatovaní, bez odkazu na vykonané dokazovanie a odôvodnenie všetkých pre vec rozhodujúcich skutočností (m. m. I. ÚS 712/2014).

14. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej (napríklad v dôsledku chyby v uvažovaní) alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03). Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva zaväzuje čl. 6 ods. 1 dohovoru súd odôvodniť svoje rozhodnutia, čo však nemožno chápať tak, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (Ruiz Torija proti Španielsku, rozhodnutie z 9. 12. 1994, séria A, č. 288, s. 20, § 61).

15. V nadväznosti na namietané porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ich integrálnou súčasťou je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (m. m. II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04).

16. Pokiaľ ide o sťažovateľom tvrdenú „nepresvedčivosť“ ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju stabilnú rozhodovaciu prax, ktorá vychádza z toho, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. napr. IV. ÚS 372/08, III. ÚS 808/2016, III. ÚS 227/2020, III. ÚS 341/2021), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj druhostupňového), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09). Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia

krajského súdu je zjavné, že tento sa v podstate stotožnil so závermi okresného súdu, pričom na odvolacie námietky reagoval síce stručne, ale zrozumiteľne. Osobitne v tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že odkaz na odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie zo strany nadriadeného súdu je postačujúci vtedy, pokiaľ sťažovateľ vo svojom opravnom prostriedku uplatňuje v zásade rovnaké argumenty ako v predchádzajúcej fáze konania alebo žiadne špecifické výhrady proti napadnutému rozhodnutiu neuplatňuje (Meltex Lud. a Mesrop Movsesyan proti Arménsku, rozsudok zo 17. 6. 2008, č. 32283/04, bod 88). Za tieto špecifické výhrady nie je možné podľa názoru ústavného súdu považovať k odvolaniu priložený zoznam exekúcií vedených v rozhodujúcom období proti sťažovateľovi, keďže k tomuto dôkaznému prostriedku chýba akékoľvek zrozumiteľné vysvetlenie dopadu obsahu tohto dôkazu na zavinenie sťažovateľa či na hospodársku situáciu obchodnej spoločnosti [REDACTED] v referenčnom období. Odvolací súd súčasne vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu konštatoval, že v súvislosti s týmto dôkazným prostriedkom nemal žiadne dôvody pochybovať o jeho objektivite, pričom ani z obhajobnej argumentácie v podanom odvolaní nie je zrejmé, ako by prípadné tvrdené vady, na ktoré sťažovateľ poukazuje, zasiahli záver okresného súdu, že v rozhodnom období obchodná spoločnosť [REDACTED] mala dostatok finančných prostriedkov na plnú či čiastočnú úhradu zrazeného, ale neodvedeného poistného. Ústavný súd sa zoznámil aj s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu, z ktorého zistil, že tento sa otázkou preukázania naplnenia skutkovej podstaty prečinu neodvedenia dane a poistného sťažovateľom zaoberal na s. 3 a 4 svojho rozhodnutia. Dôvody v ňom uvedené sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a z relevantných procesných noriem, a hoci stručne, ale jasne reagujú aj na obhajobnú argumentáciu sťažovateľa v trestnom konaní.

17. Rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04). Ústavný súd nemá za tejto situácie dôvod zasiahnuť do jeho právneho názoru. V nadväznosti na to je potrebné uviesť, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie označenej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom pre rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, ktorou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd a vo väzbe na to zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd. O takúto situáciu však podľa názoru ústavného súdu nejde.

18. Vychádzajúc z týchto úvah, ústavný súd je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Z uvedeného dôvodu túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 49 ústavy, čl. 8 ods. 2 a čl. 39 listiny, „článku 1 dodatkového protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ a čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

19. Ústavná sťažnosť má okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatia konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) splňať aj osobitné náležitosti, ktoré vyplývajú z § 123 zákona o ústavnom súde. Medzi tieto náležitosti patrí aj uvedenie právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd [§ 123 ods. 3 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Ide o jednu z najpodstatnejších náležitostí ústavnej sťažnosti, pre ktorú sa vyžaduje (okrem iného) povinné zastúpenie advokátom, od ktorého sa tak očakáva, že ústavnému súdu kvalifikovanou ústavnoprávnou argumentáciou jednak vymedzí predmet a rozsah jeho prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa (§ 122 a nasl. zákona o ústavnej sťažnosti) a súčasne obháji potrebu ingerencie ústavného súdu v predmetnej veci. Ústavný súd však zdôrazňuje, že za uvedenie právnych dôvodov v ústavnej sťažnosti nemožno považovať citáciu článkov ústavy, dohovoru či listiny, ale až následnú právnu argumentáciu, z ktorej zrozumiteľne a jasne vyplynie, prečo a v akých súvislostiach sú tieto sťažovateľom označené články použiteľné na skutkové či právne dôvody popísané v jeho ústavnej sťažnosti. Vo vzťahu k už označeným článkom si však sťažovateľ túto svoju zákonnú povinnosť riadne nesplnil. Nedostatok odôvodnenia pritom považuje ústavný súd za nedostatok kľúčovej povahy, a preto ani nevyzýva na jeho odstránenie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže tento postup je aktuálny v prípade nedostatkov formálnej povahy, nie však samotnej podstaty ústavnej sťažnosti (m. m. I. ÚS 155/2019). Z uvedeného dôvodu bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že táto nemá náležitosti ustanovené zákonom.

20. Ústavný súd v neposlednom rade uvádza, že sťažovateľ bol pri podaní ústavnej sťažnosti zastúpený advokátom, ktorý bol v čase rozhodovania ústavného súdu zo zoznamu advokátov už vyčiarknutý. V nadväznosti na výsledok konania ústavný súd nepristúpil v danej veci k odstraňovaniu nedostatku zákonom o ústavnom súde ustanovenej náležitosti ústavnej sťažnosti spočívajúceho v absencii právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom. K predmetnému postupu pristúpil z dôvodu procesnej ekonómie, keďže ani jeho prípadné odstránenie by podľa jeho názoru už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. november 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu